

door het Wiener trio, dat in Palais Schwartzberg bij kaarslicht werken van MOZART, BEETHOVEN en MENDELSSOHN ten gehore bracht, gevolgd door een soirée in dat zelfde paleis, en een autobustocht door de Wachau die de hele dag in beslag nam.

Voor de dames die de congressisten begeleidden, bestond er overdag bovendien de gelegenheid een tocht te maken door het historische Wenen, waarbij talrijke gebouwen, musea, monumenten en paleizen konden worden bezichtigd, en tot slot een ontvangst door het congrescomité in het Paleis Auersperg.

Bovendien vermeldde het programma een bezoek aan de schat- en zilverkamer, een autobustocht door de voorsteden van Wenen: Grinzing en Heiligenstadt, een rondleiding door het kunsthistorisch museum met zijn talrijke Hollandse en Vlaamse meesterwerken, en een autobustocht door het Wienerwald.

Bij de sluiting van dit zeker geslaagde congres werden Prof. ANTOINE en zijn uitgebreide staf van medewerkers hartelijk gehuldigd en bedankt voor het vele werk dat zij hadden verricht.

Augustus 1965

P. G. HART

MEDEDELINGEN EN BEKENDMAKINGEN

ONDERZOEK NAAR DE ANTICONCEPTIONELE WERKING VAN CICLOFARLUTAL

In verband met een onderzoek naar de betrouwbaarheid van het preparaat Ciclofarlutaal ten aanzien van de aangeprezen anticonceptionele werking, moge ik alle artsen die kennis dragen van een ondanks gebruik van dit middel voorgekomen graviditeit, verzoeken hiervan mededeling te doen aan het Bureau Bijwerkingen Geneesmiddelen (Troelstrakade 65, 's-Gravenhage).

Eventuele overeenkomstige meldingen, andere preparaten betreffend, worden eveneens gaarne door het Bureau tegemoetgezien.

's-Gravenhage, 16 november 1965

De Inspecteur van de Volksgezondheid voor de geneesmiddelen,

W. M. ROSINGA, arts

STIPENDIUM DR. SAAL VAN ZWANENBERG-STICHTING

Tot 1 februari 1966 bestaat gelegenheid mee te dingen naar een stipendium ten behoeve van een onderzoek dat gericht is op, of van waarde is voor de farmacotherapie in de breedste zin. Om daarvoor in aanmerking te kunnen komen moet de gegadigde een aanvraag indienen, waarin:

a. zijn persoonlijke gegevens worden vermeld en een overzicht wordt gegeven van de aard der door hem verrichte werkzaamheden;

b. het onderzoek dat hij wil verrichten en de methodes die hij daarbij wil toepassen, duidelijk worden omschreven;

c. wordt aangegeven, in hoeverre het onderzoek direct of indirect zal kunnen leiden tot resultaten op het gebied van de farmacotherapie;

d. wordt vermeld waar hij het onderzoek zal verrichten;

e. wordt opgegeven hoe hij het stipendium wenst te besteden.

De aanvraag dient vergezeld te gaan van tenminste één aanbeveling van een tot oordelen bevoegde beoefenaar van de wetenschap. Wanneer de gegadigde studeert aan een in-

stelling voor hoger onderwijs of staflid is van een afdeling ener zodanige instelling, dient in ieder geval een aanbeveling van een zijner hoogleraren c.q. van het hoofd der afdeling te worden overlegd.

De aanvragen moeten worden gericht aan het adres van ondergetekende, die voorzitter is van de jury, welke een keus uit de aanvragen zal doen.

Leiden, 22 november 1965
Boerhaavelaan 33

S. E. DE JONGH

INGEZONDEN

(Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie; deze behoudt zich het recht voor, de stukken te bekorten)

TETRYZOLINE

In het Farmacotherapeutisch Overzicht No. XVIII betreffende „de stoffen die op het autonome zenuwstelsel werken” (1965) troffen wij op bl. 2141 onder de vermelding van tetryzoline (Tyzine) de volgende zinsnede aan: „Kinderen jonger dan 6 jaar: „enz.”

Pfizer N.V. geeft als producerend bedrijf van dit preparaat op grond van een grote ervaring in bijsluiters en bij propaganda aan, dat de toedieningsvorm van Tyzine voor kinderen bestemd is voor de leeftijdsgroep 2-6 jaar. Bovendien wordt in het bijzonder vermeld dat toediening aan kinderen beneden de 2 jaar geen aanbeveling verdient.

Literatuur: Farmacotherapeutisch Overzicht (1965) *Ned. T. Geneesk.* 109, 2138.

Rotterdam, 9 november 1965

R. VAN DER VEER
(Pfizer N.V.)

DE PSYCHISCHE STOORNISSEN VAN DE GEZONDE MENS

Met belangstelling las ik Prof. RÜMKE's artikel, dat bepaald in een behoefte voorzag. Reeds lang was mij ook al opgevallen dat tal van „pathologische” verschijnselen heel normaal kunnen zijn, en onder bepaalde voorwaarden zelfs lofwaardig, zonder dat men daar veel bij stilstond. Inderdaad is het waanleven wijdverbreid; de hardnekkige waan van het eigen-gelijk — waarvoor in het verleden menige „ketter” het leven heeft moeten laten — woekert in meer of minder gemitigeerde vorm nog voort in tal van grotere en kleinere kerken en secten, in politieke groeperingen, bij „angry young men”, rancuneuze schrijvers. Allen nog steeds onkundig van de relativiteit van elke menselijke conceptie.

De als „schizofreen” aangeduide neologismen, mythisch-archetypische voorstellingen, magische handelingen; ook animisme, symbool- en tekenbeleven, beelddenken, stereotypieën, enz. komen ook bij normalen voor en kunnen bij kunstenaars soms hoogst lofwaardige vormen aannemen. Wemelt bv. niet SHAKESPEARES oeuvre van neologismen, en was niet juist de grote kneedbaarheid van de Engelse taal illo tempore voorwaarde voor het uniek literair-dramaturgisch banket, dat hij heeft opgediend? En wat zou ons aller Olivier B. Bommel zijn, zonder al die speelse en treffende woord- en naamnieuwvormingen? Voorwaar, geen heer en geen Bommel! Om van doctor Zielknijper geheel te zwijgen . . . Leeft in het bijgelovig afkloppen, het plaatsen van mascottes, de dwanghandelingen van atleten vlak voor grote sportprestaties, niet een stukje magie van alledag voort?

Niet slechts de mantiek der chaldeeuwse magiërs, maar ook de Romeinse „Sondergötter” en in meer moderne dagen de juweeltjes van mystiek van een GUIDO GEZELLE („Als de ziele luistert, spreekt het al een taal dat leeft”, enz.) duiden op een levendigheid van tekenbeleven, dat waarlijk niet slechts schizofreen kan worden genoemd. Maar ook bij vele

gewone gelovigen en bijgelovigen komt tekenbeleven — heimelijk of openlijk — in allerlei graden voor.

De joodse hogepriester, die op Grote Verzoendag, eenmaal per jaar ritueel in de tempel te Jeruzalem, de naam van God JHWH uitsprak, achtte zich op dat ogenblik min of meer middelpunt van de kosmos, en parallellen daarvan zijn in andere godsdiensten aan te wijzen.

Wat het animisme betreft: niet ten onrechte heeft men de dichters de laatste animisten genoemd en zonder beelddenken ware nauwelijks literatuur mogelijk.

Een fraai voorbeeld van hedendaags mythisch-archetypisch beleven leveren de werken van de opzienbarende, Engelsschrijvende, Zuidafrikaanse auteur LAURENS VAN DER POST, die op grandioze wijze de mythisch-archetypische dimensies („de ziel”) ailer dingen ziet en deze op weergalozе wijze onder woorden weet te brengen, aldus de mythe in haar klassieke (d.i. fundamentele, maatgevende) kracht restaurerend (*The Seed and the Sower; The dark Eye of Africa; The lost World of the Kalahari; A Journey into Russia*, enz.). Een pejoratieve term als „regressie” is hier volkomen misplaatst; fundamentalisatie, radicatie is veel beter. Een zelfde re-mythiserende geest ademen de werken van de bekende godsdiensthistoricus MIRCEA ELIADE, die dan ook velen in hoge mate boeien, zich ineens bewust van een fundamenteel gemis.

Wat is het verschil tussen deze dichterlijke en schizofrene correspondenties? Ik meen dat de eerstgenoemde sterk, maar beteugeld, zinvol en vaak schoon zijn; de laatste vaak zinloos, onbeteugeld en „zerfahren”. Meer een kwaliteits- dan een ontisch verschil.

De materialiserende, mechaniserende terreur van de technocratische Moloch, met zijn de-personificerende, demythiserende en, in het algemeen, ont-zielende „brainwashing” heeft veel van het gevoel voor God en ziel, mythen en symbolen, voor beelden, gestalten en numina, voor romantiek, esthetiek en mystiek gesmoord, zodat men alles wat ernaar zweemt zelfs als pathologisch of irreeel gaat duiden, totdat auteurs aan wier talent men niet kan twijfelen, herinneren aan de normaliteit, ja de noodzaak, zelfs grootheid van deze „pathologische” fenomenen. Men kan zelfs verdedigen dat vele „cultuur-neurosen” samenhangen met de verdringing hiervan. „Geest” laat zich even slecht verdringen als „Natuur”. Men moest daarom meer naar de (echte) dichters luisteren; zij zijn de zielkundigen avant . . . et après la lettre.

Literatuur: RÜMKE, H. C. (1965) *Ned. T. Geneesk.* 109, 2009.

Voorschoten, 2 november 1965

J. V. TEUNISSEN

BERICHTEN

BUITENLAND

Wereldberichten

Tegenstoffen tegen respiratoire virussen. — Een mondiaal onderzoek, verricht in de Common Cold Unit te Salisbury (Engeland) met sera afkomstig uit 15 landen (Australië, Chili, Engeland, Frankrijk, Italië, India, Jamaica, Libanon, Malakka, Mauritius, Oeganda, Rodriguez, Tsjecho-Slavakije, Verenigde Staten, Zuid-Afrika) leerde dat in al deze landen tegenstoffen tegen influenza- en para-influenzavirussen, reovirussen, rinovirussen bij kinderen en volwassenen circuleren. (Ook poliomyelitisvirussen en andere enterovirussen zijn bij een wereldvraagstuk betrokken. v.L.) (*Bull. Wld. Health Org.* 32, 1965, bl. 833).

Pest en pestbestrijding. — De *Wiener medizinische Wochenschrift* van 16 oktober (bl. 876) bevat de tekst van een doorwrochte rede, door Prof. H. M. JETTMAR te Wenen voor de Oostenrijkse Gesellschaft für Microbiologie und Hygiene

over „Moderne Methoden der Pestverhütung und Pestbekämpfung” gehouden. Ter inleiding herinnerde de spreker eraan dat sedert het begin van de derde pestpandemie in het einde van de vorige eeuw de ziekte veel van haar verschrikkingen heeft verloren. Sulfonamide en antibiotica hebben de genezingskans verbeterd, levende vaccine is een doeltreffend praeventivum, rodenticiden en insecticiden zijn werkzaam in de strijd tegen knaagdieren en hun ectoparasieten. Quarantainebepalingen, ontrating van schepen, rattenbestrijding in de havens belemmeren de metastatische verspreiding van pest. Intussen blijft sedert het begin van de pandemie voor de mens hier en daar een kleine kans op besmetting door in het wild levende dieren (knaagdieren, prairiehonden). Van een typisch voorbeeld spreekt het recente bericht in de *Journal of the American Medical Association* van 11 oktober (adv. bl. 23): Bij 5 Indianenkinderen (één sterfgeval) in Nieuw Mexico en een kind in Californië werd de diagnose gesteld. Inderdaad staat de knaagdierenpest in Californië onder geregeld toezicht van het „Plague-laboratory” te San Francisco, zoals ook blijkt uit de ervaring dat in Californië zich jaarlijks een enkel geval van pest voordoet. De belangstelling voor het pestvraagstuk verplaatst zich steeds meer naar de oerhaard: de pest van allerhande knaagdieren in het onmetelijke Centraal-Azië, dat zich van de Oeral tot Mandsjoerije, van het Himalayagebergte en Yunnan tot de Siberisch-Mongoolse grens uitstrekt. In de grensgebieden met de bewoonde wereld voert men een strijd die vooral door Rusland sinds tientallen jaren in Oost-Siberië met groot succes tegen de tarbaganen (marmotten) wordt gevoerd. In Irkoetsk en Tsjita in de omgeving van het Baikalmeer, nabij de grens van Mongolië, is in de loop der jaren een reeks van pestlaboratoria opgericht, uit welke op de grondslag van een veelomvattende bacteriologische controle, leiding wordt gegeven.

Congres voor de geschiedenis van de geneeskunde. — Het XXe internationale congres voor de geschiedenis van de geneeskunde zal van 22 tot 27 augustus te Berlijn (West) worden gehouden. Inlichtingen verstrekt het secretariaat, Berlin 45, Augustusstrasse 37.

Canada

De praktijken in de stad en op het land vergeleken. — *Comparison of the professional functions of rural and urban general practitioners* is de titel van een rapport, bewerkt in het departement voor sociale en preventieve geneeskunde van de Alberta Universiteit te Edmonton. Slechts enkele min of meer duidelijke verschillen komen voor den dag. Ze zijn ten dele het gevolg van verschillen in de samenstelling van stedelijke en landelijke bevolkingsgroepen naar de leeftijdsklassen. Een meer opmerkelijk verschil openbaart zich in de chirurgie. „Surgery in general practice at either location is made up chiefly of suturing lacerations and removing tonsils. Closed reductions, appendectomies, and biopsies are, however, done by practitioners in both locations. The rural practitioner attempts more complicated general surgery and specialized surgery than his urban counterpart. The rural practitioner undertakes cholecystectomy, abdominal hysterectomy, caesarian-section, open reductions, laryngoscopy, and cystoscopy.” De röntgenologie wordt door stedelijke en landelijke artsen in gelijke mate toegepast. (*J. med. Educ.* (1965) 40, 856).

Frankrijk

Congres over medische fatsoensleer. — Het Conseil national de l'ordre des médecins zal einde mei 1966 een internationaal congres organiseren over „la responsabilité médicale dont nous nous proposons d'analyser les différents aspects philosophiques, moraux, juridiques, sociaux, écono-